

zaaknummer 2015-W1576

10 februari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en uitgetreden op [datum],
(onbekend of hij is overleden),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
voor zover in deze van belang lid van de Congregatie der Broeders van
de H. Aloysius Gonzaga.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 juli 2015.

Op 4 november 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga.

Op 21 januari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Viellevoeye-Geers.

Voorts waren aanwezig mevrouw [naam], echtgenote van klager, en mevrouw [naam], vertrouwenspersoon van klager.

Namens de congregatie is verschenen [algemeen overste].

2. De klacht

- 2.1. De klacht betreft seksueel misbruik gepleegd in de periode september 1947 tot januari 1949 en van oktober 1950 tot ongeveer 1953 op de [school] te [plaats] door aangeklaagde.

Klager heeft van september 1947 tot januari 1949 (hij was toen zes en zeven jaar oud) op de [school] in [plaats] gezeten in de eerste en tweede klas bij aangeklaagde, die zijn klassenleraar was. Van januari 1949 tot 30 augustus 1950 heeft klager met zijn ouders en broer en zussen in [plaats], Nederlands-Indië gewoond. Na terugkeer uit Nederlands-Indië heeft klager vanaf eind september/begin oktober 1950 tot ongeveer 1953 (klager was toen negen tot twaalf jaar oud) weer op de [school] in [plaats] gezeten, totdat het gezin naar [plaats] verhuisde.

Hoewel klager een lief gehoorzaam kind was, kreeg hij toch straf van aangeklaagde. Klager wist in het geheel niet waarom. Hij moest dan nablijven en werd na schooltijd naar een verduisterde kamer gebracht, waarvan de gordijnen half dicht waren. Vervolgens moest klager zijn broek uitdoen en moest hij met zijn handen op de tafel voorover staan. Aangeklaagde kwam dan achter hem staan, betastte hem bij zijn geslachtsdeel en duwde zijn eigen geslachtsdeel tussen de benen van klager. Klager moest daarbij van aangeklaagde zijn benen strak tegen elkaar houden. Aangeklaagde kwam zo tot een hoogtepunt en hij sprak over het sperma als over: "het stijfsel". Aangeklaagde stopte vervolgens met zijn vingers sperma in de anus van klager. Het kwam ook voor dat klager gedwongen werd om met het geslachtsdeel van aangeklaagde te spelen, hetgeen erop neer kwam dat hij hem met de hand moest bevredigen. Andere keren moest hij hem ook oraal bevredigen. Klager kan zich nog herinneren dat aangeklaagde vooral zijn oren kuste. Het hier beschreven seksueel misbruik heeft veelvuldig plaatsgevonden in de periode voor en na het verblijf van klager in Nederlands-Indië, in de eerste en tweede klas een paar keer per week en op de scouting een paar keer per maand.

- 2.2. Door het seksueel misbruik werd klager een onrustig kind, dat zich moeilijk kon concentreren. Klager heeft altijd het idee gehad dat hij meer had kunnen bereiken. Hij deed veel aan hoofdbonken sinds het seksueel misbruik en hij plaste nog in bed toen hij twaalf jaar was en uit logeren ging. Klager is onder behandeling geweest bij Stichting 1940-1945 en bij de Riagg. Hij heeft daarbij echter nooit durven te vertellen over het seksueel misbruik.

Een ander gevolg van de traumatische gebeurtenissen, dat op zo een jonge leeftijd heeft plaatsgevonden, is dat klager al sinds zijn tweeënvijftigste jaar impotent is. Hij heeft echter pas onlangs met de huisarts gesproken over het seksueel misbruik. Het seksueel misbruik was voor klager de eerste seksuele ervaring, een ervaring die diep heeft ingegrepen op zijn gevoelsleven. Door het seksueel misbruik heeft klager moeite een ander te vertrouwen en heeft hij een overdreven rechtvaardigheidsgevoel. Als een ander zijn/haar afspraken niet nakomt, dan kan dit niet meer goedge maakt worden. Klager bouwt een muur om zich heen en gaat geen diepgaande relaties aan met anderen. Hij heeft geen vrienden. Hij is zich hiervan bewust en lijdt hieronder. Eind november 1993- begin februari 1994 heeft klager een internist bezocht met verscheidene klachten als pijn op de borst, erectieproblemen, slapeloosheid, vergeetachtigheid, hartbonzen, duizelingen en een algeheel gevoel van malaise. Als klager aan het seksueel misbruik denkt of er aan herinnerd wordt krijgt hij last van hyperventilatie.

- 2.3. Klager wenst erkenning van het seksueel misbruik door aangeklaagde, dan wel door de verantwoordelijke congregatie. Het seksueel misbruik dat gebeurd is, mocht niet gebeuren. Hij wenst excuses en een passende compensatie.

3. De reactie

[algemeen overste]heeft namens de congregatie een schriftelijke reactie gegeven op de klacht. Daarin wordt – onder meer – het volgende gesteld:

Het doet de congregatie leed dat klager, die een groot deel van zijn lagere schoolopleiding heeft doorgebracht op een school waarop broeders van de congregatie werkzaam waren, met ernstige negatieve gevoelens op deze periode terugkijkt. Het zal duidelijk zijn dat dit nooit de bedoeling is geweest van het opvoedende werk dat de congregatie zich altijd ten doel heeft gesteld. Het spijt de congregatie bijzonder als broeders van de congregatie daar de oorzaak van zijn geweest of daaraan hebben bijgedragen.

Gezien het gedegen feitenonderzoek dat heeft plaatsgevonden in het kader van het landelijke onderzoek naar seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, en de strafrechtelijke vervolging die tegen aangeklaagde is ingesteld, is het zeer wel mogelijk dat klager slachtoffer is geweest van de zeer kwalijke praktijken van aangeklaagde. In welke mate dat is gebeurd, is aan het oordeel van de Klachtencommissie.

Bij gegrond verklaring van de klacht van klager zal de congregatie het seksueel misbruik erkennen en excuses aanbieden voor het feit dat dit seksueel misbruik door leden van de congregatie is gepleegd. Als dit seksueel misbruik inderdaad heeft plaatsgevonden, dan had het nooit mogen gebeuren. Het druist geheel in tegen het religieus leven dat de broeders leiden en tegen het apostolaat dat zij nastreven.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens te beoordelen of zij tot een gegrond verklaring van de klacht kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

Het is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager in de periode van september 1947 tot de zomer van 1952 – de periode van de overplaatsing van aangeklaagde naar [plaats] – seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie is beschreven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts kennisgenomen van:

- de geground verklaarde klachten betreffende de zaken met zaaknummers 2011-T398 en 2015-W1452, waarin eveneens sprake is van seksueel misbruik door aangeklaagde;
- de verklaring van mevrouw [naam], echtgenote van klager, waarin zij heeft verklaard dat haar man haar – in de jaren negentig – heeft verteld dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde;
- de schriftelijke reactie van [algemeen overste] waarin wordt vermeld dat aangeklaagde in 1954 strafrechtelijk is veroordeeld ter zake van het plegen van ontuchtige handelingen met kinderen.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde in de door klager gestelde omvang.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager jegens aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga de klacht geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 februari 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mevrouw drs. L. Erftemeyer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde, alsmede de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.